

כיצד מעברין פרק חמישי עירובין

נז.

עין משפט
נר מצוה

בר א מיי פ"ח מהל' שנת הלכה א סמג
לחון סו ע"ש פ"ח ס'
שם ספ"ח ה'
כה ב מיי שם הלכה ה'
ט"ש ע"ש ס"ז:

רבינו חננאל (המשך)

כי לעולם הקרנות היו
אלף ומגשר הקרנות אלף
מכל קו, שהן ד' אלפים
נמצא לעולם מגשר
הקרנות רביע, והיא
דמיון אלף אמה סביב
דמיון, כדמיון דורקו
את הדם על המזבח סביב,
והוא סביב הקרנות, ואומר
שהשלימו פירוש דברי ר'
אליעזר בן ר' יוסי הגלילי,
חזרו להקשות על הא
דמיון נמצאת העיר
משמרת ח' אמה לכאן
ות' אמה לכאן, והיא איכא
מורשט

דקרנות, דעריפי טפי
מכא שיעורא דאמרין
בבא אחריתא בעיני טפי
משום מורשט דקרנות,
דחזין הכא במאי עסקין
במא ענינא, ואקשין
והא (דבעינן ד')

(רבינו חננאל) ופרקין אימור
דאמרין כו', אלא הוספנו
על זו העיר, וזו השעור,
אלקשין מכרי ענינא הוא
דקאמרת, ואוספין עלה

כדי ריבועא מאברא
שיהא הוא וריבועא ארבעה
כמה (מארבע) [מורבע]
יתר על העיגול רביע,

ששחשוב רביע של
אלפים להיות הן ורובין
ארבעה, כגון אלף וחמש
מאות, וחזקו עליון ח"ק
נמצאו הן ורובין ארבעה
חלקים כל חלק ח"ק,

נשאר מן האלפים חמש
מאות ורביע, [ד]חמש
מאות מאברא קט"ו
פחות שליש, הכל קט"ו

וח"ק ירסי, ועל זה
הדרך רביע חמש מאות
הנשארים מן האלפים
קט"ו פחות [שליש]

נמצאו חמש אלפים ושש
מאות וששים ושבע אמה
פחות שליש אמה,
ברביעא מאתא ותרי

חומשי באלכסנא, וכיון
דהכי פסקנא דשמעתא
פירשנא מירשא על הדין
אורחא דפרקין ומקמינן

לה, מתני' נותנין קרפף
(לענין) [לענין] וכו',
איתר שתי עיירות
קרובות זו לזו מערבה

כנגד מורחא של חברתה,
רבי הונא אמר נותנין
קרפף לזו וקרפף לזו,

פי' נותן לכל אחד
שבעים אמה, ושירים,
שכן בית אסתר, ואם אין

בין שתי עיירות הללו יתר
מזה השיעור נחשבות
נותנין לו תחומה לזו

במורח חברתה ולזו
במערב חברתה מחוץ
לעיר הקרובה לה במאה

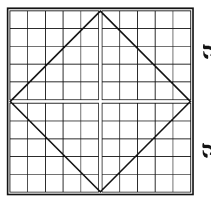
וארבעים אמה ואחת
ושליש, אלפים אמה,
וחזייה בר רב אמר אין

נותנין אלף קרפף אחד
לשתייה, ואקשין לרב
הונא מתניתין, דחנן

וחכמייהו אין נותנין
קרפף אלף לשתי עיירות,
ופריך הכי קמי' אין נותנין

תורת קרפף אלא לשתי
עיירות, ולעולם שתי
קרפפות לשתייה, הכי

נמי מסבירא מוקמינן
הא

של חזיון שהוא ק' ואם אין צאלכסון של
ה' אלא כ' כמו שעולה צאלכסון אמתא
ותרי חומשי צאלכסונא אז לא היה לו
להיות צריבע הפנימי אלא מ"ט
אמות על אמה כדון ו' על ו' והאלכסון
נמי של צריבע הפנימי לא היה לו
להיות עשר אלא ט' אמות וד' חומשי
אלף יש מעט יותר מאמתא ותרי חומשי
צאלכסונא: **רב הונא** אמר נותנין
קרפף לזו וקרפף לזו, נראה לר"י
דדוקא צמתי עיירות נותנין קרפף
לזו וקרפף לזו לרצון דכמו שלר"י
עיר דוקא דהא קרא קדריש ה"ה
לרצון דב' עיירות דוקא אצל עיר
וצית אין נותנין להם שני קרפפות
אלא דוקא אם הוא תוך שבעים אמה
ושירים לעיר מתעצרת לעיר וכן אם
יש בית אחר תוך ע' אמות ושירים
לאותו בית שם עיר אמת יכוילן
לעשות צורגין כמו שירצו כדאמר
צעושין פסין (לעיל דף כה), אמתו
מצריש לצי כנישתא דדניאל דהו
תלתא פרסי כו' אמאי סמכיתו
אצורגין כי נפק (ה) אחוה ליה ממותא
ומצנען בתוך ע' אמה ושירים
והשאר אמי פסיר הא דצשמעתא
דל"ל רב פפא לרצון דהי בני
אקטיספון דמשחו להו תחומא מהאי
גיסא דלרדשיז הא מפסקא דיגלת
דהו טפי מקמ"א אמות ושליש השתא
מוכר שלש וקמ"א אמה דהו צ'
קרפפות משום דאירי צ' עיירות
וגבי רבא נקט דאחוי ליה אטמחא

דשורא דמצנען תוך תחום שבעים אמה ושירים
לעיר אירי איהי תוך ע' אמה ושירים ונראה דלפי' בית אמת צאל
עיר נותנין להם קרפף אמת לשתייה דאי לא תימא הכי עיר
שאינ לה חומה צמה יתחברו כחמת אם לא ע"י שמוצעים
יחד תוך ע' אמה ושירים דאין סברא להצריך שיגוע זה לזה
ולפי' לרצי חייא בר רב דלמר קרפף אחד (ה) לשתייה לאו דוקא
הא דקאמרי רבנן צ' עיירות דהוא הדין בית וצית אלא אגב
דנקט ר' מאיר עיר אמת נקטי רבנן צ' עיירות והא דמניא צריש
סוכה

דשורא דמצנען תוך תחום שבעים אמה ושירים
לעיר אירי איהי תוך ע' אמה ושירים ונראה דלפי' בית אמת צאל
עיר נותנין להם קרפף אמת לשתייה דאי לא תימא הכי עיר
שאינ לה חומה צמה יתחברו כחמת אם לא ע"י שמוצעים
יחד תוך ע' אמה ושירים דאין סברא להצריך שיגוע זה לזה
ולפי' לרצי חייא בר רב דלמר קרפף אחד (ה) לשתייה לאו דוקא
הא דקאמרי רבנן צ' עיירות דהוא הדין בית וצית אלא אגב
דנקט ר' מאיר עיר אמת נקטי רבנן צ' עיירות והא דמניא צריש
סוכה

ספ"א) אם יש בין שנים החיצונים [ק"מ] אמה [ואחת] ושליש וכו'. [נימא] יהיו תיובתיה סיפא לחייה בר רב.

דל לזורך מגרש ד' מן התחומין שהרי אלף לכל ז' להלן (ה) העיר ועל
פני העיר אלף הוא דהו כמדת העיר הרי אלף על אלף מגרש לכל
ז' וכן לקרנות הא תמניא: כמה מרובע יסר כו'. לפי שחשבת בעיר
מרובעת הוצרכת על כרחך לתת מגרשה צריבע סביב לפיכך עלו

לשמונה אלפים חסוד העיר עגולה
ומגרשי' עגולין והרי הן ג' אלפים
על ג' אלפים עגולין ואילו היו מרובעין
היו ט' ח' למגרש והתשעו לעיר
עכשיו שהכל עגול נתמעט רביע
שיסא מגרש ושיסא מ"ד. הנימין
לזוים לצד העיר ריבעא הוא ששע"פ
שיצוב העיר עגולה ומגרשה עגולין
מ"מ לענין חלק הלויס ולענין תחומי
שבת אנו מוספין להם ריבוע ונמנין
לה תחומין אלף רוחצ למדת העיר
לכל ז' והאזרח אלפים וקרנותיהן
למלאות פגמיהן אלפים על אלפים
הרי סך הכל ה' אלפים על ה' אלפים
מרובעין אלפים תחום לכאן ולכאן
והעיר אלף צינתים דהו להו תחומין
תמניא וקרנות שיתסר נמצא מגרש
רביע התחומין והקרנות: רבינא
לעולם דמעיסקא צמתא
מרבעתא וצתרי אלפי אחרת אלפי
דהו להו תחומין שיתסר וקרנות
שיתסר ומגרש מנייהו תריסר ומאי
רביע דקמי' תחומין דקאמר [נו]: נמצא
מגרש תחומין רביע תחומין וקרנות
דמגרש תחומין תמניא כדאמרין
מעיקרא והוא ריבעא דתלתין ותריין:

רב אשי נמי כרצינא מוקי לה
צמתא מרבעתא דתרי אלפי אחרת
אלפי ומאי נמצא מגרש רביע דקמי'
ה"ק מגרש דקרנות הו רביע דקרנות
דשיתסר דקרנות הו רביע המגרש:
והא סביב צביצ. צקרא גבי מגרש
ומאי ר' הוטא דקרא נקט ומנא:
לא רב אשי. ס"ל דאין נותנין מגרש
אלא לקרנות העיר אלף על אלף
הלכך לעולם צין העיר גדולה צין
העיר קטנה מגרש שלה רביע
דלעולם הקרנות שיתסר ומגרש
ד': והא איכא מורשא דקרנות. למאי
דאמרינן לעיל [סס]. כמה מרובע יסר כו'
דמדדינן מגרש צעגולא וקשיא ליה
לרב צביצא: כיון דמניא מרבעא את
העיר הרי היא מרובעת וכי יבצא
מגרש צעגולא אלף סביב לה נמצאו
קרנות העיר אוכלין בתוך המגרש
ואין כנגד הקרנות אלף מגרש:
צמתא עגולא. דלית לה מורשא
דקרנותא: אימור דאמרין חוייה

צמתא דמרבעא. לענין להוסיף צין להילוך שבת צין
לענין תמנית לויס אלא רצויה ודאי לא מרבענא כלום הוספנו צמית
צתוספת ריבועא שימעטו את נוי המגרש: הני ח' מאות. צתמניה.
דקמי' לעיל [סס] נמצאו תחומין משתכרין צמה שהנחנו טעלא צאלכסון
ח' מאות אמה והלא אין עודף האלכסון אלא מפני הריבוע דדבר
עגול אין לו אלכסון והמרובע יש לו אלכסון וכמה מרובע יותר
על העגול רביע ורביעא אייתי עלה מלצר שהוא חלק שלישי מלגו:
והני שית מאה ושיסין ושבע נכי טילא דאמחא הוו. דהיינו תילתא
דאלפים י"מ. הוא דרביע יותר עליו ומו לא ה"מ צעגולא דנפיק

מגו ריבוע כי אמרינן רביע ה"מ צעגולא כל היצא דאירי עגולא
צמדת החלל כולו כמה נשכר כל החלל צתוספת זו צין צהיקפו צין צחללו לא נשכר אלא רביע שהרי עיר עגולה אלפים הקיפה
ו' אלפים כדילפינן צפ"ק (י). מוקו שלשים צמאה יסוב אותו וגו' (מ"א [ו] ועיר מרובעת היקיפה ח' אלפים וכן למדת חללה אם צאת
לחלק התוספת לפי חשבון לכל העיר לא רצתה המדה על מה צתמחילה אלא רביע דהכי קים להו לרצנן שהמרובע יותר על העגול
רביע: אגב צאלכסונא. כלומר אצל כאן שאנו עוסקין לידע כמה יתוסף הילוך האלכסון צעגיל רביע זה שהוספנו איכא טפי מרביע
לפי שכל הריבוע הזה שהוספת נחתו לקרנותיה ולא נשתכרו צו אמצעי העיר כלום צתמחילה אלפים ועכשיו אלפים והשכר הזה רוצו
מודדין מן החומה אלא מרחיק ע' אמה ושירים כחצר המשכן ומתחיל למדוד: קמ"א ושליש אמה היינו צ' קרפפות: לפיכך אמת.
והיואל ללכת דרך צתרתה חוזה לה מודד מחומת צתרתה ואילך: וכן ג' פרים המשולשין. מפרש צגמרא [ע"ב]: גב' סן חוזה. קרפף:

(א) [לעיל יד: וש"נ],
(ב) [לעיל טו: סוכה ט. צ"ב]
(ג) [לעיל טז: (ד) ועי'
תוספות צתורת לט. ד"ה
שירי משולשין], (ה) [לעיל
טז: (ו) צ"ב: אשי,
(ז) צ"ב: לפיכך, (ח) רש"י
מ"ז,

תורה אור השלם

1. ויחשבו את בן הקרן
לפני י? ודקריבו בני
אזרחי ודבונתו את קנים
וקרן את הדם על
המזבח סביב אשר פתח
אהל מועד: ויקרא א ה
2. ומגשר הקרנות אשר
תתנו ללחם מקדש העיר
והוציא אלף אמה סביב:
במדרב לה ד

הגהות הב"ח

(א) גבי ומו צעדים אמה
ושירים עשה קרפף את
שתייהן להיות אחת
צמית: (ב) רש"י ד"ה על
לזורך לז' נלכין מן העיר:
(ג) תוס' ד"ה כל אמתא
וכי ואם אין צאלכסון של
ה' אלא שבע אמות כמו
שעולה: (ד) ד"ה רב הונא
וכי אצורגין כו' נפק
דאחוי ליה הני ממוחא
דמיכנען וכי מהאי גיסא
דלרדשיז כו' הא וכו'
השתא מוכרי רב סביב
קמ"א אמה ושליש דהו
צ' וכי אטמחא דשורא
דמיכנען בתוך ע' אמה
ושירים כ"ל וצית תחום
נמחק: (ה) בא"ד דלמר
קרפף אחד לשתייה הא
דקאמרי רבנן שתי
עיירות לא דוקא דהוא
הדין צמית

מוסף רש"י

כל אמתא ותר חומשי
באלכסנא. כחמת מורד
אלכסון שלהם אמת מולא
לכל אמה צעריבע תוספת
שני חומשים, כן שיעור
תחום (מבנה ח). נותנין
קרפף לעיר. דכל שבעים
אמה ושירים סמוך לעיר
הו עיר (לעיל כה),
עושה קרפף את שתייהן
להיות אחד. אם יש לו
שבעים אמה ושירים ולזו
שבעים אמה ושירים עושה
קרפף לשתייה להיות אחת,
שתי עיירות המובדלות זו
מזו קמ"א אמה ושליש ויש
צתמנע בית, נמצא אותו
בית בתוך שבעים אמה וד'
ספחים צתמניה, נעשה
אותו בית אסתר, ואם אין
כחשה עוברה צתמניה
צולתה, ותתערפת להיות
שתייה אחת לזו צתמנע
ממן שירי שמיין לו כד'
אמות ומנה אלפים מחזיה
לזן (מבנה ג).

רבינו חננאל

הסר מקום הרביע אלפים
אמה, נשאר ששת
אלפים, נמצאו ששת
אלפים (כ"ד) [מכ"ד] אלף
של תחומין ושל קרנות
[ריבוע הוין]. רבינא אמר
מאי רביע תחומין, רבינא
דברי אביי [קפסרשן].
והכי קאמר לא תימא
דאביי דאמר משכחת לה
במאה דהיא אלפא
אלפא בהדי אלפא
דמאה קאמר (ה) אלא בר
ממאה.